

رهبر شهید، از بیان حق زنان اباندا شدند

دکتر زهرا داورپناه
عضو هیئت علمی
پژوهشکده زن و خانواده

حق و نیاز زنان نسبت به محبت و تأکید روایات بر ابراز محبت صریح همسر، حق خشونت که البته در غرب بسیار مورد نقض قرار می‌گیرد و حق پیشرفت، تحصیل و اشتغال

موارد دیگری مانند کمک همسران به زحمات در فرزندآوری، عدم تحمیل کارهای خانه، تقدیر از مدیریت اقتصادی خانه علی‌رغم مشکلات اقتصادی و موارد متعدد دیگر در اسلام ملحوظ است. در مقابل سرمایه‌داری غربی هویت زن را مغلوب مردان می‌خواهد و به زن به عنوان وسیله‌ای مادی می‌نگرد. جنجال‌های اخیر در آمریکا یک نشانه از فرهنگ شی انگاری زنان است. «تخریب بنای خانواده، کودکان پدرشناس، کاهش نسبت‌های خانوادگی، تخریب بنای خانواده، باندهای شکار دختران جوان، ترویج روزافزون بی‌بندوباری جنسی به نام آزادی! شاید یکی از بزرگ‌ترین گناهان منطق و فرهنگ سرمایه‌داری غرب این است که این همه کار خلاف را انجام می‌دهد، اسمش را می‌گذارد آزادی! نکته مهمی که رهبر شهید در این بخش به آن اشاره می‌کند، آسیب‌شناسی مفاهیم وارداتی و ظاهراً فاخری است که در واقع به ترویج آلودگی‌های سرمایه‌داری خدمت می‌کند.

عملکرد جمهوری اسلامی در حوزه زنان، برهانی قاطع در رد افسانه‌های غربی و اثبات دیدگاه اسلامی است. هیچ وقت در ایران این تعداد زن دانشمند، زن متفکر نداشته‌ایم؛ این تعداد افرادی که می‌توانند فکر پویانده ارائه بدهند، راهکار ارائه بدهند، نداشته‌ایم؛ هیچ وقت نه که این مقدار نداشته‌ایم، [بلکه] یک‌دهم این را هم نداشته‌ایم؛ می‌توانم بگویم یک‌دهم این را هم نداشته‌ایم. این پیشرفت‌ها همه توسط زنان مسلمان و مقید رقم خورده است. نکته جالب این است که در پایان رهبر شهید، طرح نظریه اسلامی در حوزه زنان را «بهترین ترویج اسلام» بالخاص برای بانوان ذکر می‌کند. تبیین و بازسازی این نظریه با مراجعه به میراث اسلامی و به خصوص دریافت‌های رهبر شهید از قرآن و روایات می‌تواند موضوع ده‌ها فعالیت علمی و پژوهشی نورانی باشد، ان شاء الله...

رتبه‌ای یکسان خلق شده‌اند و ایمان و عمل صالح، نجات بخش هر دو است.

● **مقامات عرشی:** راه دستیابی به کمالات معنوی و ابزارهای آن بر زن و مرد به یکسان باز است. بر اساس این **المُسْلِمِیْنَ وَ الْمُسْلِمَاتِ وَ الْمُؤْمِنِیْنَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ وَ الْقَائِمِیْنَ وَ الْقَائِمَاتِ وَ الصَّابِرِیْنَ وَ الصَّابِرَاتِ وَ الْخَاشِعِیْنَ وَ الْخَاشِعَاتِ وَ الْمُتَصَدِّقِیْنَ وَ الْمُتَصَدِّقَاتِ وَ الصَّائِمِیْنَ وَ الصَّائِمَاتِ وَ الْحَافِظِیْنَ فُرُوجَهُمْ وَ الْحَافِظَاتِ وَ الذَّاكِرِیْنَ لِلَّهِ كَثِیْرًا وَ الذَّاكِرَاتِ**، زن و مرد واجد این اوصاف، مورد توجه خداوند و لایق وصول به مقامات عرشی هستند.

● **حرکت و پیشرفت:** بنا بر منطق قرآنی **وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِی عَلَیْهِنَّ**، حقوق متقابل زنان و مردان برابر است و همانند عالم معنوی، زنان می‌توانند در عرصه‌های مادی مثل سیاست، کسب و کار، فعالیت اجتماعی و... حرکت و پیشرفت کنند. البته در عین وجود این برابری‌ها، در ارتباط میان زن و مرد محدودیت‌هایی برای مهار کشش جنسی، مانند حجاب زن، پوشش مرد، رعایت فاصله جسمی، تشویق به ازدواج و مانند آن وضع شده است. فقدان این مهار به انحطاط و فسادهای سازمان‌یافته‌ای منجر می‌شود که در غرب وجود دارد. به این ترتیب، در نگاه اسلام، زن و مرد دو عنصر متعادل انسانی‌اند؛ کاملاً متعادل، با مشترکات بسیار زیاد و برخی خصوصیات متفاوت که بر حسب ساخت جسمانی، و برای همکاری در خانواده است. زن، مرد و فرزندان در خانواده حقوق متقابلی دارند که رهبر شهید به برخی موارد اشاره می‌کنند: اولین حق زنان، عدالت در خانواده و اجتماع است که تأمین آن بر عهده افراد و حاکمیت است. حفظ امنیت زنان، حفظ کرامت زنان؛ رهبر شهید در توضیح این موارد به آیات قرآن و احادیث استناد می‌کند. بنابراین مطالعه تفصیلی این متن و موارد مشابه آن برای دانش‌پژوهان مطالعات زنان بسیار راهگشا است. برابری‌های مالی و نبود تبعیض مادی مانند برابری دستمزد در برابر واحد کار مساوی، حق بیمه برای زنان شاغل، بیمه زنان سرپرست خانواده، مرخصی‌های ویژه زنان

ایشان حقوق خانوادگی زنان را نیز مورد تأکید قرار می‌دهند:

صحبت‌های من در باره بیانات رهبر شهید انقلاب در دیدار هزاران نفر از زنان و دختران در تاریخ ۱۲ آذر سال گذشته است. این دیدار در ادامه قرار سالانه و اختصاصی بانوان کشور با رهبر شهید برگزار شد و در آغاز آن تعدادی از بانوان نخبه و نیز خانواده شهدای جنگ ۱۲ روزه سخنرانی کردند. رهبر شهید در ابتدا از این بانوان تقدیر و سپس به مناسبت ایام ولادت حضرت زهرا^(س) نکاتی در باره ایشان ذکر می‌کردند: «حضرت صدیقه طاهره^(س) مانند سایر معصومین، انسانی کامل و عرشی هستند. ایشان در همه ابعاد زندگی، عبادت، ایثار، تاب‌آوری در سختی‌ها، در دفاع شجاعانه از حق مظلوم، در تبیین حقایق و روشنگری، در فهم و عمل سیاسی، ببینید، این‌ها همه خصوصیات فاطمه زهرا^(س) است. به عنوان یک زن و دارای جنسیت زنانه، در خانه‌داری، در شوهرداری، در فرزندپروری، کسی مثل زینب^(س) را پرورش می‌دهد و به وجود می‌آورد. کسی مثل امام حسین^(ع) و امام حسن^(ع) را در آغوش خودش تربیت می‌کند.»

با توجه به همین نکات در طلیعه بحث، افق مدنظر رهبر شهید برای زنان روشن می‌شود و واضح است که ایشان، حضرت فاطمه^(س) و زنان شاخص را «استثنا» تلقی نمی‌کنند و اتفاقاً آنان را شاخص و افق زیست زن مسلمان می‌دانند. این نگاه روشن و پویا به زنان در مباحث بعدی نیز روشن می‌شود. به نظر رهبر شهید در بین موضوع‌هایی که در مورد جنس زن باید مطرح بشود، دو موضوع مهم‌تر از همه است: یکی «شان زنان» و دیگری «حقوق زنان». در حالی که متأسفانه برخی از جریان‌های مذهبی و انقلابی، گرفتار حق‌هراسی در زمینه زنان هستند و هر سخنی از حقوق زنان را جفا به خانواده می‌دانند، رهبر شهید انقلاب با تأسی به رویکرد قرآنی، از بیان حق اباندا کند. ایشان فهرستی از نکات قرآنی در باره زن را ارائه می‌دهند:

● **من ذکرتی و أنتی:** بر اساس آیه **إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى**، زن و مرد در پیدایش حیات و تاریخ بشر برابر هستند.

● **رتبه‌ای یکسان:** بنا بر آیه **وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ**، زن و مرد برای وصول به هدف و

* جملات داخل گیومه بیانات رهبر شهید در دیدارهای ایشان است.